

LĒMUMI

KOMISIJAS LĒMUMS

(2013. gada 21. augusts)

par gada prioritāšu sarakstu izveidošanu tīkla kodeksu un pamatnostādņu izstrādāšanai 2014. gadam

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2013/442/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Regulu (EK) Nr. 714/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā un par Regulas (EK) Nr. 1228/2003 atcelšanu⁽¹⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Regulu (EK) Nr. 715/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīkliem un par Regulas (EK) Nr. 1775/2005 atcelšanu⁽²⁾ un jo īpaši to 6. panta 1. punktu,

tā kā:

KONTEKSTS

- (1) Eiropadome 2011. gada 4. februārī noteica mērķi pabeigt elektroenerģijas un gāzes iekšējā tirgus izveidi līdz 2014. gadam. Trešā enerģētikas pakete ir svarīgs elements virzībā uz šo mērķi. Tomēr, lai visā Eiropā varētu notikt brīva gāzes un elektroenerģijas aprīte, vēl ir daudz darāmā. Trešajā paketē paredzētie tīkla kodeksi un pamatnostādnes nodrošinās šai tālākai attīstībai vajadzīgos noteikumus.
- (2) Pirmais solis saistošu Eiropas mēroga tīkla kodeksu sagatavošanā ir gada prioritāšu saraksts, kurā nosaka tīkla kodeksu izstrādē iekļaujamās jomas un kuru sagatavo Komisija saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 714/2009 ("Elektroenerģijas regulas") 6. panta 1. punktu un Regulas (EK) Nr. 715/2009 ("Gāzes regulas") 6. panta 1. punktu. Nosakot prioritātes, Komisijai jāapspriežas ar Energoregulatoru sadarbības aģentūru (ACER), atbildīgo pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīklu (ENTSO) un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām. Šajā lēmumā ir noteiktas prioritātes, ko nolēmusi Komisija, pamatojoties uz sabiedriskās apspriešanas rezultātiem.
- (3) Resursu plānošanas labad ir svarīgi ik gadu noteikt svarīgākās jomas tīkla kodeksu un pamatnostādņu izstrādei.

Kad joma pirmo reizi ir noteikta kā svarīga, jāsāk situācijas apzināšanas darbs, lai saprastu, ciktāl ir nepieciešama harmonizācija. Tiks turpināts un pabeigts jau sāktais darbs pie tīkla kodeksiem un pamatnostādņēm svarīgākajās jomās.

SABIEDRISKĀ APSPIEŠANA

- (4) Sabiedriskā apspriešana, ko paredz Elektroenerģijas regulas un Gāzes regulas 6. panta 1. punkts, noritēja no 2013. gada 2. aprīļa līdz 13. maijam. Komisija saņēma 22 atbildes⁽³⁾.
- (5) Sabiedriskajā apspriešanā tika sniegti šādi galvenie vispārējie komentāri:
 - a) sabiedriskajā apspriešanā kļuva skaidrs, ka ieinteresētās personas atbalsta Komisijas mērķtiecīgo pieeju darba prioritāšu noteikšanā, lai nodrošinātu galvenos elementus, kas vajadzīgi iekšējā enerģijas tirgus izveides pabeigšanai. Ieinteresētās personas uzskata, ka Komisija apspriešanā ir norādījusi svarīgākos uzdevumus, kas jāveic, lai ciešāk integrētu iekšējo enerģijas tirgu, un ka 2014. gada prioritāšu sarakstos nevajadzētu iekļaut vēl citus uzdevumus;
 - b) vairākas ieinteresētās personas uzsver, ka ļoti svarīgi ir pienācīgi īstenot jau pieņemtos tīkla kodeksus, un dažas no tām aicina Komisiju un ACER aktīvāk iesaistīties saskaņotās īstenošanas nodrošināšanā. Turklāt ieinteresētās personas vēlas gūt skaidrību par pieņemto tīkla kodeksu grozījumiem nākotnē un to pārvaldību. Viena no ieinteresētajām personām norādījusi, ka akūti nepieciešams vispārējs un vienots definīciju saraksts, kas būtu piemērojams visiem tīkla kodeksiem;

⁽¹⁾ OV L 211, 14.8.2009., 15. lpp.

⁽²⁾ OV L 211, 14.8.2009., 36. lpp.

⁽³⁾ Atbildes ir publicētas šeit:
http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/consultations/20130513_network_codes_en.htm

- c) vairākas ieinteresētās personas uzsvēra: svarīgi, lai process būtu pārredzams, efektīvs un saskaņots un būtu garantēta ieinteresēto personu aktīva iesaiste jau no paša sākuma. Tāpat tika minēta nepieciešamība atvēlēt atbilstošus laikposmus kvalitatīvu tīkla kodeksu izstrādei, paredzot pietiekamu laiku apspriedēm ar attiecīgajām iesaistītajām personām. Šajā sakarā ieinteresētās personas ierosinājušas galveno pamatnostādņu un tīkla kodeksu priekšlikumu projektiem pievienot attiecīgo ietekmes novērtējumu, kura sagatavošanā notikusi apspriešanās ar ieinteresētajām personām.
- (6) Par 2014. gada prioritāšu sarakstu attiecībā uz elektroenerģijas tīkla noteikumiem sabiedriskajā apspriešanā tika saņemti šādi galvenie komentāri:
- a) vairākas ieinteresētās personas pauda bažas, ka izstrādes posmā esošie tīkla kodeksi nenodrošina pienācīgu harmonizāciju Eiropas līmenī, norādot, ka daudzi lēmumi (piemēram, par vērtībām un metodēm) tiek pieņemti nevis pašā kodeksā, bet gan vēlākā lēmumu pieņemšanas/apstiprināšanas procesā, ko īsteno pārvades sistēmu operatori un valsts regulatīvās iestādes. Ieinteresētās personas ir nobažījušās, ka tas varētu novest pie papildu regulatīvā slāņa Eiropas līmenī, tādējādi palielinot tīklu pārvaldības un tirgus izveides noteikumu pašreizējo dažādību, nevis to novēršot;
- b) dažas ieinteresētās personas pauda bažas par dažādu tīkla kodeksu iespējamo savstarpējo neatbilstību un norādīja, ka vairāku tīkla kodeksu izstrāde atbilstīgi vienām un tām pašām galvenajām pamatnostādņēm nav izstrādījusies visefektīvākā pieeja Eiropas noteikumu ieviešanai, tāpēc šīs personas ierosināja izstrādāt tikai vienu tīkla kodeksu atbilstīgi attiecīgajām galvenajām pamatnostādņēm. Dažas ieinteresētās personas uzsvēra, ka savstarpējās atbilstības nodrošināšanai vismaz daži tīkla kodeksi jāizstrādā kopā – piemēram, noteikumi par prasībām ģeneratoriem, noteikumi par ilgāka termiņa (iepriekšparedzētu) jaudas sadali, balansēšanas noteikumi un noteikumi par prasībām, kas piemērojamas ārkārtas situācijās;
- c) vairākas ieinteresētās personas atbalsta ieceri izstrādāt noteikumus par harmonizētām pārvades tarifu struktūrām, jo tarifu struktūru pašreizējā daudzveidība rada nevienlīdzību ES elektroenerģijas ģeneratoru vidū – piemēram, dažiem ģeneratoriem ir jāmaksā tīkla tarifi, bet citiem tas nav jādara;
- d) ENTSO-E pauda bažas, ka 2014. gada prioritāšu sarakstā nav ietverti noteikumi par investīciju stimuliem, kas bija iekļauti 2013. gada sarakstā. ENTSO-E uzskata, ka paļaušanās uz procesu, kas izveidots ar jauno regulu par Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādņēm ⁽¹⁾ (TEN-E regulu), kura ietvaros EK var pieņemt pamatnostādnes, ja tā uzskata, ka metodoloģija, kas valsts regulatīvajām iestādēm jāpublisko līdz 2014. gada 31. martam, pamatojoties uz ACER sniegtajiem paraugprakses ieteikumiem, nav pietiekama, lai nodrošinātu kopīgu interešu projektu laicīgu īstenošanu un apdraud visas TEN-E regulas efektivitāti.
- (7) Par 2014. gada prioritāšu sarakstu attiecībā uz gāzes tīkla noteikumiem sabiedriskajā apspriešanā tika saņemti šādi galvenie komentāri:
- a) vairums ieinteresēto personu pozitīvi uztver jaudas palielinājuma jautājuma iekļaušanu 2014. gada prioritāšu sarakstā un uzsver, ka par noteikumiem to izstrādes procesā detalizēti jāapspriežas ar ieinteresētajām personām un ka šiem noteikumiem jābūt saskaņā ar tīkla kodeksu par jaudas sadales mehānismiem. Vairākas ieinteresētās personas, tostarp ENTSO-G, norāda uz ciešo mijiedarbību starp noteikumiem par tarifiem un pakāpenisku jaudas palielinājumu, kā arī to, ka jāvelta uzmanība abu jomu savstarpējai atbilstībai;
- b) vairākas ieinteresētās personas, tostarp ENTSO-G, atbalsta ieceri 2014. gadā apzināt tirdzniecības noteikumu situāciju, lai noteiktu, vai ir nepieciešami saskaņoti Eiropas noteikumi par jaudas produktu un līgumu izstrādi attiecībā uz jaudas konstantumu, sadales ierobežojumiem un sekundārajiem tirgiem. Situācijas apzināšanā tiks ņemta vērā pieredze, kas gūta, īstenojot tīkla kodeksu par jaudas sadales mehānismiem un par balansēšanu, kā arī potenciālā ietekme, ko varētu radīt aizvien lielākā atjaunojamo energoresursu klātbūtne elektroenerģijas tirgos. Viena no ieinteresētajām personām ierosina sistemātiski analizēt atšķirības līgumu nosacījumos un pārvades sistēmu operatoru procesos katrā starpsavienojuma punktā. ENTSO-G aicina atzīt, ka jaudas un dažādu konstantuma līmeņu neatbilstība ir ieejas-izejas sistēmu izmantošanas nenovēršamas sekas. Viena no ieinteresētajām personām izteica stingrus iebildumus pret jaudas produktu un līgumu izstrādes lielāku harmonizāciju, jo tā neesot nepieciešama un novestu pie nepietiekama konstantas jaudas piedāvājuma un galu galā arī pie investīciju neefektivitātes. Tika arī norādīts, ka tirdzniecības noteikumiem nevajadzētu padarīt sarežģītāku Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1227/2011 ⁽²⁾ par enerģijas vairumtirgus integritāti un pārredzamību īstenošanu;

⁽¹⁾ OV L 115, 25.4.2013., 39. lpp.

⁽²⁾ OV L 326, 8.12.2011., 1. lpp.

- c) viena no ieinteresētajām personām aicina izstrādāt tīkla kodeksu par gāzes kvalitāti un tīkla kodeksu par etalonefektivitāti, tostarp tarifiem, lai sasniegtu mērķi – iekšējā tirgus izveidi – efektīvi un rezultatīvi, un ierosina vispirms uzdot ACER salīdzināt visus Eiropas pārvades sistēmu operatorus, kā arī visus to sniegtos pakalpojumus;
- d) viena no ieinteresētajām personām ierosina prioritāšu sarakstā paredzēt pamatnostādņu izstrādi vēsturisko līgumu problēmas risināšanai saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 715/2009 23. panta 1. punktu.
- (8) Lai gan ar šo lēmumu tiek noteikti tikai 2014. gada prioritāšu saraksti, Komisija ir konsultējusies ar ieinteresētajām personām arī par tīkla kodeksu un pamatnostādņu nepieciešamību un iespējamo tvērumu jomās, ko varētu izvirzīt kā svarīgākās jomas pēc 2014. gada, lai ACER varētu paredzēt situācijas apzināšanas darbu savā 2014. gada darba programmā.
- (9) Attiecībā uz elektroenerģijas tīkla noteikumiem sabiedriskajā apspriešanā tika saņemti šādi galvenie komentāri par tīkla kodeksu un pamatnostādņu iespējamo darbības jomu un nepieciešamību laikposmā pēc 2014. gada:
- a) dažas ieinteresētās personas uztver pozitīvi noteikumus par principu noteikšanu, lai izvērtētu pārvades tīklu jaudas pietiekamību un līdz ar to prasības trešām pusēm. Citas ieinteresētās personas norāda, ka noteikumi par rezervēm, tīkla jaudas pietiekamību un jaudas mehānismiem nav iekļauti Elektroenerģijas regulas un Gāzes regulas 8. panta 6. punktā un līdz ar to, šķiet, nav juridiski pamatoti un būtu valstu valdību ziņā;
- b) vairākas ieinteresētās personas vēlas saņemt precīzāku informāciju par to, kas tiks iekļautos noteikumos par darbības koordināciju;
- c) viena no ieinteresētajām personām ierosina izstrādāt noteikumus par palīgpakalpojumu, kā arī visu veidu elastības un kapacitātes pakalpojumu iegādi, tirdzniecību un pārvaldību ar vispārējo mērķi izveidot tīkla atbalsta pakalpojumu – tostarp balansēšanas un visu veidu elastības pakalpojumu – Eiropas tirgu.
- (10) Attiecībā uz gāzes tīkla noteikumiem sabiedriskajā apspriešanā tika saņemti šādi galvenie komentāri par tīkla kodeksu un pamatnostādņu iespējamo darbības jomu un nepieciešamību laikposmā pēc 2014. gada:

a) vairākas ieinteresētās personas pauda viedokli, ka noteikumiem par tīkla pieslēgumu un ārkārtas situāciju procedūrām jābūt saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 994/2010 ⁽¹⁾ par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem;

b) ieinteresētās personas pauda bažas par tīkla pieslēguma noteikumu darbības jomu attiecībā uz novietojumsignālu sniegšanu un neatbalstīja šādu noteikumu izstrādi.

LĒMUMS

- (11) Ņemot vērā ieinteresēto personu atbildes, kurās atbalstīta darba prioritāšu izvirzīšana, lai nodrošinātu galvenos elementus, kas vajadzīgi, lai līdz 2014. gadam pabeigtu iekšējā enerģijas tirgus izveidi, un apzinoties dažādās darbības, kas jāveic, lai pabeigtu tā izveidi, resursu ierobežojumus, to, ka būs vajadzīgi resursi jau pieņemto tīkla kodeksu un pamatnostādņu pienācīgai īstenošanai, kā arī to, ka jauna joma, kas pievienota 2014. gada prioritāšu sarakstam, ne vienmēr nozīmē pamatnostādņu vai tīkla kodeksa pieņemšanu līdz 2014. gadam,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Komisija harmonizētu elektroenerģijas noteikumu izstrādei nosaka šādu 2014. gada prioritāšu sarakstu:

- jaudas sadales un pārslodzes novēršanas noteikumi, tostarp par nākamās dienas un tās pašas dienas tirgu pārvaldību, ieskaitot jaudas aprēķinu (posms: pieņemšana Komisijā),
- tīkla pieslēguma noteikumi:
 - noteikumi par prasībām ģeneratoriem (posms: pieņemšana Komisijā),
 - noteikumi par sadales sistēmas operatora un rūpnieciskās slodzes pieslēgumu (posms: pieņemšana Komisijā),
 - noteikumi par augstsprieguma līdzstrāvas pārvades sistēmas pieslēgumu (tīkla kodeksa pabeigšana un sākums posmam, kurā to pieņem Komisijā),
- sistēmas ekspluatācijas noteikumi ⁽²⁾:
 - noteikumi par operatīvo drošību (posms: pieņemšana Komisijā),
 - noteikumi par operatīvo plānošanu un grafika sastādīšanu (posms: pieņemšana Komisijā),

⁽¹⁾ OV L 295, 12.11.2010., 1. lpp.

⁽²⁾ Pēc tam seko noteikumi par operatīvajām mācībām un par prasībām un operatīvajām procedūrām, kas piemērojamas ārkārtas situācijās.

- noteikumi par slodzes/frekvences kontroli un rezervēm (posms: pieņemšana Komisijā),
- noteikumi par prasībām un procedūrām ārkārtas situācijām (tīkla kodeksa pabeigšana un sākums posmam, kurā to pieņem Komisijā),
- balansēšanas noteikumi, tostarp ar tīklu saistītās rezerves jaudas noteikumi (posms: pieņemšana Komisijā),
- noteikumi par ilgāka termiņa (iepriekšparedzētu) jaudas sadali (posms: pieņemšana Komisijā),
- noteikumi par harmonizētām pārvades tarifu struktūrām (ACER veikta situācijas apzināšana, lai sagatavotu galvenās pamatnostādnes ⁽¹⁾).

2. pants

Tā kā ir paredzēts, ka harmonizētie jaudas sadales un balansēšanas noteikumi tiks pieņemti 2013. gadā, Komisija harmonizētu gāzes noteikumu izstrādei nosaka šādu 2014. gada prioritāšu sarakstu:

- savstarpējās savietojamības un datu apmaiņas noteikumi (posms: pieņemšana Komisijā),
- noteikumi par harmonizētām pārvades tarifu struktūrām (tīkla kodeksa projekts, ko gatavo ENTSO-G),

- noteikumi par ES mēroga tirgorientētu pieeju jaunbūvētas gāzes pārvades jaudas sadalei (tīkla kodeksa par jaudas sadales mehānismiem grozījumu projekts, ko gatavo ACER un ENTSO-G, kā arī attiecīgo tarifu noteikumu iekļaušana tīkla kodeksā par pārvades tarifu struktūrām),
- tirdzniecības noteikumi attiecībā uz tīkla piekļuves pakalpojumu un sistēmas balansēšanas tehniskajiem un operatīvajiem noteikumiem (ACER apzinās situāciju, lai noskaidrotu, vai ir nepieciešami saistoši ES noteikumi, lai vairāk harmonizētu jaudas produktu un līgumu izstrādi attiecībā uz jaudas konstantumu, ierobežojumiem saistībā ar sadali vai sekundārajiem tirgiem, ņemot vērā pamatnostādņu par pārslodzes novēršanas procedūrām un tīkla kodeksu par jaudas sadales mehānismiem un par balansēšanu īstenošanu).

3. pants

Šis lēmums stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tā publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Briselē, 2013. gada 21. augustā

Komisijas vārdā –

priekšsēdētājs

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ Attiecībā uz noteikumiem par investīciju stimuliem TEN-E regula – konkrētāk, tās 13. pants – paredz noteikumus, kuru mērķis ir nodrošināt, lai tiktu piešķirti pienācīgi stimuli kopīgu interešu infrastruktūras projektiem gāzes un elektroenerģijas jomā, kas pakļauti lielākam riskam nekā parasti. Šajā sakarā TEN-E regula nosaka šādus uzdevumus:

- katrai valsts regulatīvajai iestādei līdz 2013. gada 31. jūlijam jāiesniedz ACER ziņas par savu metodoloģiju un kritērijiem, ko izmanto, lai novērtētu investīcijas un ar tām saistīto augstāko risku, ja tie ir pieejami,
- ACER līdz 2013. gada 31. decembrim jāveicina paraugprakses apmaiņa un jāsniedz ieteikumi,
- katrai valsts regulatīvajai iestādei līdz 2014. gada 31. martam jāpublicē sava metodoloģija un kritēriji, ko izmanto, lai novērtētu investīcijas un to radīto augstāko risku.

Pamatojoties uz iepriekšminēto uzdevumu ietvaros saņemto informāciju, Eiropas Komisija lems par to, vai jāpieņem juridiski saistošas pamatnostādnes.